

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.т.н., професор

26 березня 2025 р.

Олексій НЕСТУЛЯ

ПРОГРАМА фахового іспиту

для вступу на 2 курс
за ступенем «Бакалавр»
спеціальність С1 Економіка
та міжнародні економічні відносини
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № 2 від 26 березня 2025 р.
Відповідальний секретар
приймальної комісії

 Денис МИРОНОВ

Упорядники:

Стрілець В.Ю. – завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор.

Пожар А.А. – доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент.

Єжелій Ю.О. – асистент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.

Рецензенти:

Шимановська-Діанич Л. М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту.

Гасій О. В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи.

Розглянуто на засіданні кафедри
міжнародної економіки та міжнародних
економічних відносин

10.03.2025 р. протокол № 7

Зав. кафедри Вікторія СТРИЛЕЦЬ

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування...5	5
3. Критерії оцінювання.....	9
4. Список рекомендованої літератури.....	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» передбачається вступне фахове випробування для абітурієнтів – випускників технікумів, коледжів, вищих професійно-технічних училищ, які здобули освіту освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста. Також вступне фахове випробування призначене для осіб, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, спеціаліст або магістр за іншими спеціальностями. Набір студентів здійснюється на навчання за ступенем бакалавра спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини освітньої програми «Міжнародні економічні відносини» на другий курс навчання на вакантні місця.

Мета фахових вступних випробувань полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини освітньої програми «Міжнародні економічні відносини».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми бакалавра абітурієнти повинні мати освіту освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками за галузями знань природничо-наукових, загальноекономічних та спеціально-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових випробувань спирається на вимоги до студентів рівня підготовки бакалавра, визначених у галузевих стандартах вищої освіти даних ступенів.

Порядок проведення фахових випробувань визначається Положенням про приймальну комісію ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Теорія міжнародної економіки як наука

1. Інтернаціоналізація економічного життя як об'єктивна умова прогресу суспільства.
2. Глобалізація економіки та фінансів як чинник економічної динаміки та соціально-економічних суперечностей.
3. Внесок у розвиток теорії міжнародної економіки провідних шкіл економічної думки: класичної політекономії, кейнсіанства, монетаризму, інституціоналізму.
4. Економічні школи міжнародної торгівлі та основні їх теорії.
5. Економічні школи міжнародної торговельної політики та основні їх теорії.

Тема 2. Сутність і структура міжнародної економіки

1. Особливості розгляду сфери міжнародного обміну в теорії міжнародної економіки.
2. Товари, що експортуються та імпортуються: торгові та неторгові товари.
3. Мобільність / іммобільність факторів виробництва в міжнародній економіці.
4. Міжнародний поділ факторів виробництва.
5. Міжнародний поділ праці.
6. Світовий ринок: визначення та основні ознаки.
7. Види світового ринку за критерієм предмета обміну: ринок товарів і послуг, ринок факторів виробництва, фінансовий ринок.
8. Міжнародна торгівля. Експорт. Імпорт. Зовнішньоторговельне сальдо. Зовнішньоторговельний оборот.
9. Визначальні ознаки сучасного світового господарства.
10. Еволюція міжнародної економіки.
11. Складові міжнародної економіки: міжнародна мікроекономіка та міжнародна макроекономіка.
12. Основні ознаки економічної глобалізації.
13. Глобальні економічні проблеми.

Тема 3. Міжнародні економічні зв'язки

1. Сектори економічної діяльності країн: реальний, бюджетний, грошовий, зовнішній.
2. Зовнішній сектор як відображення всіх макроекономічних балансів; його зв'язок з іншими секторами.
3. Поняття системи національних рахунків.
4. Інституційна одиниця; типи та види інституційних одиниць, визначені в системі національних рахунків.
5. Міжнародна економічна операція, резиденти, нерезиденти.
6. Сукупний попит і сукупна пропозиція.
7. Модель країни в міжнародній економіці як відображення основних функціональних взаємозв'язків.

Тема 4. Світовий економічний розвиток

1. Етапи розвитку міжнародної економіки.
2. Групування країн за класифікаціями ООН, МВФ, Світового банку.
3. ВВП, експорт, імпорт, ВНД як основні оціночні показники економічного розвитку країн.
4. Методика визначення ролі окремих країн в міжнародній економіці.
5. Форми міжнародних економічних відносин, їх значення та вплив на розвиток міжнародної економіки.

Тема 5. Теорії міжнародної торгівлі

1. А. Сміт: теорія міжнародної торгівлі, економічна політика «лессе-фер», фрітрейдерство.
2. Переваги та недоліки теорії абсолютних переваг.
3. Основні наукові положення Д. Рікардо у сфері зовнішньої торгівлі.
4. Закон порівняльних переваг.
5. Сучасний варіант теорії міжнародної торгівлі – рікардіанська модель.
6. Дж. Міль: теорія взаємного попиту, закон ціноутворення в міжнародній торгівлі; аналітичний апарат теорії порівняльних переваг.
7. Зміст теореми Хекшера-Оліна.

8. Розширення теореми Хекшера-Оліна: теорема Столпера-Самуельсона.

9. Теорема Хекшера-Оліна-Самуельсона, теорема Рибчинського, теорема Джонса, теорема Хекшера-Оліна-Ванека.

10. Теорема Самуельсона-Джонса – модель специфічних факторів виробництва.

11. Парадокс Леонтьєва.

12. Оберненість факторної інтенсивності (інверсія факторів виробництва); інверсія інтенсивності попиту.

13. Модель технологічного розриву М. Познера.

14. Теорія імітаційного лагу.

15. Гравітаційна модель Я. Тінбергена.

16. Роль технологічного прогресу в сучасних відносинах міжнародного обміну.

17. Міжнародна торгівля на основі технологічного прогресу за Дж. Хіксом.

18. Застосування в теорії міжнародної торгівлі моделі життєвого циклу товару Р. Вернона.

19. Теорія конкурентних переваг М. Портера.

20. Міжнародна торгівля на основі економії від масштабу (теорія П. Кругмана).

Тема 6. Основи державного регулювання в сфері міжнародної торгівлі

1. Функції держави в сфері регулювання міжнародної торгівлі.
2. Поняття митних тарифів (customs tariff) і мит (customs duty).
3. Основні функції та види торгових обмежень.
4. Розбіжність наукових поглядів на торгові обмеження: аргументи на користь протекціонізму та порти нього.
5. Аналіз тарифу в умовах часткової рівноваги.
6. Вплив доходу на ренту споживача та виробника.
7. Аналіз тарифу в малій країні в умовах загальної рівноваги.
8. Аналіз тарифу в великій країні в умовах загальної рівноваги.
9. Тариф в умовах монополії.
10. Ефективна тарифна ставка.
11. Кількісні обмеження.
12. Квотування та види квот.

13. Ліцензування та види ліцензій.
14. «Добровільне» обмеження експорту.
15. Методи прихованого протекціонізму: технічні бар'єри, внутрішні податки та збори, політика державних закупівель, вимога про вміст місцевих компонентів.
16. Фінансові методи міжнародної торгової політики: субсидії, кредитування, демпінг.
17. Правові інструменти нетарифного регулювання міжнародної торгівлі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування передбачає виконання тестових завдань, які об'єктивно визначають рівень підготовки вступників.

Тестова перевірка знань охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями.

Тестові завдання закритої форми складаються з двох компонентів:

- запитальної (змістовної) частини;
- 5 відповідей.

Тести є складовою частиною вступного випробування вступників. Оцінювання здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Таблиця відповідності тестових балів, отриманих та виконання завдань вступного випробування під час вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»

Тестовий бал	Оцінка	Тестовий бал	Оцінка
1	100	18	151
2	108	19	152
3	115	20	153
4	120	21	155
5	125	22	157
6	129	23	159
7	132	24	162
8	135	25	165
9	138	26	168
10	140	27	171
11	142	28	175
12	144	29	179
13	146	30	183
14	147	31	188
15	148	32	194
16	149	33	200
17	150	—	—

Для кожного вступника передбачається 33 тестових завдань. По кожному завданню передбачається 5 варіантів відповіді, з яких вступник повинен вибрати вірну. Максимальна кількість балів, які вступник може набрати за виконання тестових завдань становить 200 балів.

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання, які при складанні вступного випробування отримали не менше 100 балів.

Тривалість вступного випробування – 1 година.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.
2. Антофій Н. М. Міжнародна економіка: навч. посібник / Н. М. Антофій, О. В. Булюк, С. В. Фомішин. – Херсон: Олді-плюс, 2013. – 352 с.
3. Балабанов К. В. Міжнародна економіка: навч. посіб. / К. В. Балабанов, О. В. Булатова, Ю. І. Чентуков. – Донецьк: Ноулідж, Донец. від-ня, 2012. – 442 с.
4. Гончаренко В., Пожар А., Єжелей Ю. «Третій сектор» і соціальна економіка у сучасному світі. Економіка та суспільство. 2024. № 69. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-15>.
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5108>.
5. Економічна основа міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі: Міжнародна економіка: підручник / за ред. Ю. Г. Козак, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К.: Центр навч. л-ри, 2009. – 560 с.
6. Задоя А. О. Міжнародна економіка: підручник / за ред. А. О. Задоя, В. М. Тарасевич. – К.: ЦУЛ, 2012. – 416 с.
7. Липов В. В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини: практикум: навч.-практ. посібник / В. В. Липов. – Київ: Професіонал, 2009. – 336 с.
8. Лук'яненко Д. Г. Міжнародна економіка: підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. — К.: КНЕУ, 2014. – 762 с.
9. Лук'яненко Д. Г. Практикум з міжнародної економіки: тести, вправи, задачі, проблемні ситуації, ділові ігри / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. – К.: КНЕУ, 2006. – 287 с.
10. Міжнародна економіка: навч. посібник / Г. Е. Гронтковська, О. І. Ряба, А. М. Венцурик, О. І. Красновська. – Київ: Центр учб. л-ри, 2014. – 384 с.
11. Міжнародна економіка: навч. посібник / за ред. С. В. Фомішин. – Львів: Новий світ-2000, 2011. – 446 с.
12. Міжнародна економіка: навч. посібник / за ред. В.Є. Сахаров. – 2-ге вид., випр. – Київ: Ін Юре, 2008. – 432 с.

13. Міжнародна економіка: навч. посібник / за ред. С. М. Макуха. – Х.: Право, 2012. – 192 с.

14. Міжнародна економіка: підручник / за ред. А. О. Задоя, В. М. Тарасевич. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

15. Міжнародна макроекономіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козак, Ю. М. Пахомов, Н. С. Логвінова. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 400 с.

16. Міжнародна мікроекономіка: навч. посібник / за ред. Ю. Г. Козак, Ю. М. Пахомов, Н. С. Логвінова. – 3-є вид., переробл. та доповн. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

17. Пінчук І. О. Міжнародна економіка: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / І. О. Пінчук. – Полтава: ПУЕТ, 2015. – 231 с.

18. Румянцев А. П. Міжнародна економіка: практикум / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 296 с.

19. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка: підручн. / Є. В. Савельєв. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 622 с.

20. Стрілець В., Пожар А., Флегантова А., Франко Л., Єжелей Ю., & Зборик Д. Цифровізація як інструмент побудови інноваційної стратегії розвитку бізнесу країн ЄС в умовах адаптації до кризових тенденцій міжнародної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2024. №3 (113), С. 80-88.

21. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник [Електронний ресурс] / В. О. Шевчук. – К.: Знання. – Режим доступу: <http://mybook.biz.ua/?mode=book&id=994>.